

تلازم و تقارن جنون با جرم

محمد کاظمیان^۱، هما کردبچه^۲

^۱ متخصص پزشک قانونی، مدرس دانشگاه، معاون درمان بیمارستان ابن سینا

^۲ دانشجو کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه ارشد تهران

چکیده

بیماری جنون آثار مهمی در حقوق کیفری ایران دارد. مهم ترین آن، رفع مسئولیت از متهم و منتفی شدن مجازات او است. همین امر باعث می شود که عده ای از متهمان برای رهایی از مجازات، به دروغ ادعای جنون در حین ارتکاب جرم را مطرح نمایند و در مواردی بتوانند از مسئولیت و مجازات بگریزند. عکس این موضوع نیز صادق می باشد، بدین شرح که متهمی که حین ارتکاب جرم از بیماری روانی رنج می برده و قادر به درک اعمال خود نبوده است، به ناحق به مجازات مقرر محکوم می شود. مهم ترین دلیل این مسأله در غالب موارد، عدم پذیرش نظریه پزشکی قانونی توسط قضات و اختلاف نظر بین دو مرجع در معنا و تعیین مصادیق جنون می باشد. باید گفت؛ رفع مسئولیت کیفری از مجنون، هم چنان که به صراحت در ماده ۱۴۹ قانون مجازات اسلامی آمده، مشروط به ابتلای مرتکب به جنون «در زمان ارتکاب جرم» است. بنابراین مهم نیست که متهم پیش از ارتکاب جرم به جنون مبتلا بوده و یا پس از وقوع جرم به جنون دچار شده باشد. همین که در حالت افاقه و سلامت روانی به ارتکاب جرم دست زده باشد مأخوذ به آن خواهد بود. در مورد تقارن جنون با جرم نیز باید گفت؛ تقارن جنون با جرم به تنهایی برای رفع مسئولیت کیفری کافی نیست، بلکه، پزشکان برای جنون شرط دیگری هم در عمل قائل شده‌اند که تلویحا از عبارت اختلال روانی مرتکب «در زمان ارتکاب جرم» نیز می توان فهمید و آن ارتباط جنون با جرم است. در این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی سعی در بررسی تلازم و تقارن جنون با جرم خواهیم داشت.

واژه‌های کلیدی: جنون، پزشکی قانونی، مسئولیت کیفری، تلازم، تقارن

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۶، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۹، صفحات ۸۱-۹۴